

~ НАУКОВІ ДОПОВІДІ ~

Глушак Ю.А., студент 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук
старший науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем превентивної діяльності
та запобігання корупції ННІ № 3 Національної
академії внутрішніх справ, **Корж Є.М.**

ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ ОПИТУВАННЯ ОСОБИ

Головним і найважливішим завданням сучасної правової держави є забезпечення безпеки й благополуччя суспільства, а також кожної окремої людини у суспільстві. Про це ще говорили такі дослідники, як Шарль Луї Монтенське, Томас Гоббс, Джон Локк, Жан Жак Руссо та інші. Сучасній державі для забезпечення цих завдань важливо зважати на уроки минулого, але не менш важливо враховувати потреби сьогодення й тенденції майбутнього.

Соціально-економічні перетворення, нестабільна політична ситуація, загроза поширення військової агресії Російської Федерації призвели до зростання кількості правопорушень і актуальним стає питання щодо їх запобігання. Профілактичні заходи, спрямовані на попередження їх вчинення. Такими заходами є «превентивні поліцейські заходи». Взагалі, превенція – це комплекс заходів, спрямованих на попередження можливого правопорушення. Таким чином, її основною метою є недопущення вчинення правопорушення. Інформування суспільства, регулювання системи покарань - це основні завдання, які ставить перед собою превенція. Це полягає, насамперед, у донесенні до суспільства тієї думки, що будь-яке протиправне діяння буде покаране, причому досить серйозно [1].

Серед державних органів публічного-адміністрування із забезпечення публічної безпеки і порядку та превенції правопорушень центральне місце займає Національна поліція. Превентивна діяльність здійснюється поліцейськими в процесі профілактики та запобігання вчиненню правопорушень, в ході реалізації превентивних заходів, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства й держави, протидії злочинності, організації роботи дозвільної системи, запобігання та припинення домашнього насильства тощо. Перелік превентивних заходів поліції на цьому не обмежується, він є доволі невичерпним та необмеженим.

Як зазначають українські дослідники О.М.Бандурка, О.І.Безпалова, О.В. Джафарова, О.І.Олефіртаінші, «превентивні поліцейські заходи – це дія або комплекс дій, що обмежують певні права і свободи людини, використання яких незавжди пов'язане з протиправною поведінкою конкретних осіб, застосовуються відповідно до закону для забезпечення

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

виконання покладених на поліцію повноважень із дотриманням встановлених законом вимог» [2, с. 106-107].

Відповідно до статті 31 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що поліція може застосовувати такі превентивні заходи:

- 1) перевірка документів особи;
- 2) опитування особи;
- 3) поверхнева перевірка і огляд;
- 4) зупинення транспортного засобу;
- 5) вимога залишити місце і обмеження доступу до визначеної території;
- 6) обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю;
- 7) проникнення до житла чи іншого володіння особи;
- 8) перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ;
- 9) застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису;
- 10) перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб;
- 11) поліцейське піклування [3].

Застосовуючи превентивні поліцейські заходи, поліцейські створюють необхідні умови для неухильного додержання законів, виявлення і припинення різних правопорушень, відвертають можливі посягання на інтереси суспільства та держави, а також окремих осіб, які охороняються правом [4, с. 129].

На нашу думку необхідно більш детально зупинитися на нововведеному превентивному заході, як опитування особи. В статті 33 «Закону України про Національну поліцію» зазначено підстави та порядок дій поліцейських щодо опитування особи:

1. Поліцейський може опитати особу, якщо існує достатньо підстав вважати, що вона володіє інформацією, необхідною для виконання поліцейських повноважень.

Для опитування поліцейський може запросити особу до поліцейського приміщення.

2. Надання особою інформації є добровільним. Особа може відмовитися від надання інформації. Проведення опитування неповнолітніх допускається тільки за участю батьків (одного з них), іншого законного представника або педагога.

3. Перед проведенням опитування особи поліцейський роз'яснює їй підстави та мету застосування поліцейського заходу, якщо це не перешкодить виконанню поліцією повноважень, покладених на неї [3].

Опитування особи – це засіб спілкування поліцейського з громадянином, під час якого працівником поліції досягається мета, щодо

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

отримання інформації від особи, що опитується, про скоєнні кримінальні та адміністративні правопорушення або такі, що мають бути вчиненні, про осіб причетних до їх вчинення та про інші події, що мають значення для підтримання публічного порядку і громадської безпеки або такі, що належать до сфери діяльності поліцейських служб [5, с. 15].

В коментарі до статті 33 Закону України «Про національну поліцію» під опитуванням розуміється поліцейський захід збору інформації, шляхом звернення з питаннями до особи, тобто безпосереднього спілкування та фіксування відповіді опитуваного.

Підставами для проведення опитування особи є наявність відомостей про те, що особі відомі обставини, які мають значення для проведення опитування. Обсяг достатності інформації поліцейський визначає на власний розсуд з урахуванням конкретної ситуації.

Під час спілкування з опитуваною особою поліцейський повинен демонструвати тактовність, етичність, чуйність, ввічливість. За необхідності повинен запропонувати особі гарантії безпеки, захисту та в необхідних випадках забезпечити конфіденційність спілкування.

Завданням поліцейського під час опитування особи є подолання психофізичних бар'єрів, які можливо, виникають на початковому етапі спілкування, пропозиції, щодо надання інформації в процесі опитування.

Опитувана особа, має право відмовитися від надання інформації, якщо реалізація права на інформацію порушує громадські, політичні, економічні, соціальні, духовні, екологічні та інші права, свободи і законні інтереси інших громадян, права та інтереси юридичних осіб.

Проведення опитування неповнолітніх допускається тільки за участю батьків (одного з них), усиновлювачів, опікунів чи піклувальників, інших близьких родичів чи членів сім'ї, а також представників органів опіки чи піклування, установ і організацій, під опікою чи піклуванням яких перебуває неповнолітній, педагога або психолога. Це, зокрема, визначає особливості підготовки й проведення опитування неповнолітньої особи віком від 14 до 18 років або малолітньої особи віком до 14 років. Вік особи встановлюється в загальному порядку за відповідними документами, а в разі їх відсутності – іншим шляхом, зокрема, шляхом призначення судово-медичної або комплексної судової, медичної та психофізичної експертизи.

Запрошення осіб для проведення опитування неповнолітньої особи не обмежується лише їх присутністю, а й передбачає виконання ними певних обов'язків та надає таким особам певні права, як, наприклад, право ставити опитуваним особам запитання або висловлювати заперечення проти окремих із заданих неповнолітньому запитань.

Перед проведенням опитуванням особа має право вимагати пояснення з якою ціллю проводиться опитування. Проте виключення становлять обставини за яких роз'яснення причин опитування перешкоджає реалізації повноважень поліції. В таких випадках роз'яснення не надається. [6, с. 110 – 112]

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В СФЕРІ ПРЕВЕНЦІЇ ПІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Підсумовуючи, можу сказати, що превентивні заходи є дуже важливими в нашій країні. Перш за все ці заходи покликані попереджати та відвертати правопорушення, які можуть трапитися з людиною. Застосовуючи превентивні заходи, працівники поліції створюють тим самим необхідні умови для неухильного додержання законів, виявлення і припинення різних правопорушень, відвертають посягання на суспільні відносини, які охороняються правом.

Список використаних джерел:

1. Превенція - це основа безпеки суспільства / Електронний ресурс : Режим доступу : 23.02.2019 <http://poradu.pp.ua/nauka/43731-prevencya-se-osnova-bezpeki-susplstva.html>
2. Посохова Я.С. Превентивна діяльність поліцейських : психологічні особливості здійснення // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків, 2018
3. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-1>
4. Закон України « Про Національну поліцію» : наук.-практ. комент. / МВС України, Харків. нац. унт-т внутр. справ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В.Сокурєнка ; [О.І. Безпалова, К.Ю. Мельник, О.О. Юхно та ін.; передм. В.В. Сокурєнка]. – Харків, 2016. – 408 с.
5. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях: Навчальний посібник. – К. : Видаництво «Центр учбової літератури», 2016. – 196 с.
6. Науково-практичний коментар розділів IV «Повноваження поліції» та розділів V «Поліцейські заходи» Закону України «Про національну поліцію» : Науково-практичний коментар / Кол. авт. – Х. : Право, 2016. – 178 с.

Дмитрів О.Р., студентка 2 курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: кандидат юридичних наук
Заросило В.В.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Відповідно до Закону України « Про запобігання корупції», спеціально уповноваженим суб'єктом у сфері протидії корупції одночасно з органами прокуратури, Національним антикорупційним бюро України, Національним агентством з питань запобігання корупції визначено і Національну поліцію.

Згідно з Законом України « Про національну поліцію», поліцейські підрозділи в Україні наділені повноваженнями щодо запобігання та протидії корупційним правопорушенням, а саме: здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню таких